

Az idősek védelmében bűnmegelőzési tanácsok

<https://www.police.hu/hu/hirek-es-informaciok/bunmegelozes/aktualis/az-idosek-vedelmeben>

ORFK Kommunikációs Szolgálat; 2013. 09. 13.

Idős emberek „jellemezése”,

Az idős emberek tulajdonságai, viselkedési formái, életmódjuk „lehetővé teszik”, hogy kihasználják, megtévesszék, sőt kirabolják őket (2,5 millió magyar állampolgár 65 évnél idősebb). Ezek a következők:

Életmód, egészségi állapot

- régi szokások szerint nagyon sokan egyedül élnek
- egészségi állapotuk egyre romlik,

Mentális tulajdonságok

- jószívűek, segítőkészek
- hiszékenyek, könnyebben megtéveszthetők
- óvatlanok, túlzottan bíznak a másokban,
- szégyenérzet az alacsony anyagi helyzetük és a csökkenő fizikai és szellemi teljesítőképesség miatt

„Modern” technika nehéz elsajátítása, idegenkedés tőle; infokommunikáció, digitális technika követésében komoly ismeretlemaradás,

- nehezen, vagy alig tudják követni az utóbbi 15-20 év gyors műszaki, kereskedelmi, társadalmi változásait
- ügyek on-line intézésének nehézségei (egészségügyi, igazolvány, hitel,...) (látás romlása, hallás romlása, billentyűzetek kezelésének nehézségei)
- nagyszámú PIN KOD megjegyzésének problémái
- széles körben elterjedt applikációk letöltésének, megértésének, alkalmazásának bonyolultsága
- fizetés bankkártyával, de nem tudom mennyi pénzem van
- átutalások bizonytalansága számítógépen, okostelefonon
- mindezek következménye: kissebségi érzés, „butának érzik magukat”

A következő „felületeken” követhetnek el visszaéléseket, csalásokat, átveréseket, bűncselekményeket időskorúak kárára

A lehetséges „tématerületek”

1. Ajánlások a **zseblopások, alkalmi lopások** megelőzése érdekében
2. Ajánlások a **besurranásos lopások** megelőzése érdekében
3. Ajánlások **betöréses lopások** megelőzése érdekében
4. Ajánlások **rablások** elkerülése érdekében
5. Ajánlások **trükkös lopások elkerülése** érdekében
6. Ajánlások a **kórházi lopások** megelőzése érdekében
7. Ajánlások a **telefonon, SMS-ben, e-mailben, interneten** történő megkeresések káros következményeinek megelőzése érdekében

1. Zseblopás és alkalmi lopás elkerülésére mit tehetünk?

- Bevásárlását lehetőség szerint nappalra időzítse!
- Kerülje a zsúfolt helyeket, bevásárlóközpontban, piacon, tömegközlekedési eszközökön, mert ezek a zsebtolvajok számára ideális terepet jelentenek!
- Vásárláskor ne tegye táskáját, pénztárcáját a pultra!
- Értéktárgyait, pénztárcáját, bankkártyáját, mobiltelefonját, iratait ne tegye táska, kosár tetejére, annak külső zsebébe, azokat belső zsebben helyezze el, vagy zárható táskában, melyet szorosan testközelben tartson!
- Soha ne tartsa bankkártyája mellett PIN azonosító kódját, mert ennek ismeretében a tettes akár hitelkeretét is felveheti valamely ATM automatából!
- A pénzkidó automata által kiadott kontroll szelvényt vegye magához, mert számos információt tartalmaz számlájáról!
- Közelében folyamatosan gyanús viselkedést tanúsító személy(ek) megjelenése esetén ellenőrizze értékei meglétét, és ha tetten érte a zsebtolvajt hangosan kérjen segítséget a közelben tartózkodó személyektől! Ne szálljon szembe a támadóval!
- Vásárlás közben ne hagyja kocsija utasterében értékeit! Gépkocsiját, annak ablakait ne hagyja nyitva!
- Amennyiben iratok mellett lakáskulcsot is elvittek, sürgősen cseréltesen zárat otthonán!
- Ha bankkártyáját vitték el, mihamarabb tiltassa le azt!
- Elutazáskor fokozottan vigyázzon értékeire, mert pályaudvarokon, vonatokon jellemzőek a csomaglopások!
- Le- és felszálláskor ügyeljen táskáira, azokat ne bízza ismeretlenekre!
- A vállra akasztható táskát ne csapja a háta mögé, hanem tartsa a teste előtt, vagy szorosan a hóna alatt, így észrevétlenül senki nem nyúlhat hozzá.
- Idegen kérésére ne váltson fel pénzt!

2. Besurranásos lopások megelőzésére mit tehetünk?

- A besurranásos lopásokat jellemzően családi házaknál és földszinti lakásoknál követik el, ezért célszerű rácsot felszerelni a földszinti ablakokra, a bejárati ajtót pedig zárva tartani akkor is, ha otthon tartózkodik! A kapu, bejárati ajtó zárjában soha ne hagyja benn a kulcsot!
- A ház ablakait, melléképületeit tartsa zárva, ha elmegy otthonról! Otthonának kulcsait ne rejtse el az ajtó közelében, az elkövetők ismerik a „dugi” helyeket!
- Bejárati ajtajára szereltesen megfelelő biztonsági zárat!
- Ha csengetnek, ellenőrizze, ki keresi, használjon széles látókörű optikai kitekintőt!
- Ajtaját ne tárja ki idegennek! Gondolja át indokolt-e az idegen jövetele, miért kér iratot, értéket, pénzt öntől! Kérjen igazolványt, ellenőrizze azt, illetve a megadott telefonszámot, közben ne engedje be az idegent!
- Ne tartson otthon 100.000,- Ft feletti összeget, tegye inkább bankba!
- Az értékeket ne hagyja elől, zárja el, lehetőleg pénzkazettákba! Ha rajtakap egy besurranó tolvajt, a helyzetet mérlegelve gondolja át, hogy szembeszáll-e vele.
- Legyen jó viszonyban szomszédjaival, ha Ön is figyelmet szentel nekik, ők is jobban fognak figyelni, ha segítségre volna szüksége.

3. Betöréses lopás elkerülése érdekében mit tehetünk?

- Szereltesen több ponton záródó ajtót, mely megfelelő mechanikai szilárdsággal bír!
- Amennyiben anyagi lehetőségei megengedik, egészítse ki a lakás védelmét egy elektromos érzékelő-riasztó berendezéssel, mely a nap 24 órájában jelzést ad esetlegesen valamely vagyonvédelmi cég felügyeleti pontjára!
- A bejárati ajtóra és a névtáblára célszerű csak a vezetéknevünket kiírni. Ezzel megelőzhető, hogy a potenciális bűnözők rájöjhessenek, hogy egyedül álló nővel van dolguk!
- Olyan helyen szerezze be a vagyonvédelmi eszközöket, ahol szakszerű tanácsadást kap!
- Ne nyisson ajtót éjszaka, ha bármilyen zajt hall, inkább hívja a **RENDŐRSÉGET!** (telefonszám: **107**)
- Ne tartson otthonában nagyobb mennyiségű készpénzt!
- Jelentősebb értéktárgyairól (ékszer, műtárgy, műszaki cikkek stb.) készítsen házileltárt, feltüntetve azok egyedi jellemzőit, leírását, azonosítási számát stb! A leltárt ne rakja látható, könnyen megtalálható helyre!
- Téves kapcsolásra hivatkozó telefonáló esetén mindig kérdezzünk rá, hogy milyen számot tárcsázott. Soha nem valljuk be senkinek, hogy egyedül vagyunk, és ne áruljunk el magunkról semmit idegeneknek.
- Ha észlelte, hogy sérelmére betörés történt, azonnal értesítse a rendőrséget, ne várjon reggelig, a helyszínt ne járkalja össze, ne változtassa meg, mert a nyomok rögzítését ez nagyban megnehezíti!

4. Rablások elkerülésére mit tehetünk?

- A közterületen elkövetett rablások megelőzése érdekében sötétedés után lehetőleg kerülje az elhagyatott, néptelen helyeket!
- Fokozott figyelmet tanúsítson, ha nagyobb összeget vesz fel bankban vagy valamelyik automatánál, hiszen sok esetben az elkövetők kifigyelik ki vesz fel pénzt, követik, majd megtámadják. Ezért a bankban minél előbb tegye biztos helyre a pénzt, anélkül, hogy mások figyelmét felkeltené!
- Ékszerait az utcán rejtse a ruha alá, és csak annyi pénzt hordjon magánál, amennyi feltétlenül szükséges!
- Ha az utcán veszélyeztetve érzi magát, mielőbb menjen olyan helyre, ahol több ember tartózkodik, vagy forduljon olyan személyhez, aki egyenruhát visel!
- Megtámadása esetén őrizze meg nyugalmát, ne tegyen félreérthető, hirtelen mozdulatokat, és adja át azt, amit a rabló kér. Mindenképpen célszerűbb a szituáció feloldása helyzetelhagyással (meneküléssel), mint ellenállással. Amennyiben ez nem sikerül, segítségkéréssel hívhatja fel magára a figyelmet!
- A rendőri tapasztalatok azt mutatják, hogy az idős személyeket gyakran a lakásuk közvetlen környezetében az utcán, lépcsőházban, sőt a lakásaik ajtajában támadják meg, ezért otthon se veszítse el éberségét!
- Ajánlott, hogy lakáskulcsait ne az ajtóban kezdje el keresni, hanem készítse elő, majd az ajtót azonnal zárja be maga után!
- Ismeretlen személlyel ne szálljanak be a liftbe, valamint kihalt lépcsőházban ne közlekedjenek gyanúsnak tűnő idegenekkel!

5. Trükkös lopások elkerülésére mit tehetünk?

- A trükkös lopások elkövetési módszerére jellemző, hogy az elkövető valamilyen ürüggyel bekérezkedik a lakásba, elvonja a házigazda figyelmét (pl. kér egy pohár vizet), illetve valamilyen módon megpróbálja eltávolítani a szobából, majd összeszedi az értékeket, és sietősen távozik a lakásból.
- Az álvíz- és gázóra leolvasók a „mérőkészülékek leolvasásának”, a szerelők a „házban tapasztalt rendellenességek” elhárításának ürügyén jutnak be a lakásba, ahonnan a sértett figyelmének elterelésével különféle értékeket tulajdonítanak el.
- Az álügynökök különféle kedvezőnek tűnő üzletek felajánlásával bírják rá az idős embereket a lakásba való bejutásra, majd eltulajdonítják az értékeket.
- Az álrendőrök módszerére jellemző, hogy a kihozott nyugdíj bemutatását kérik arra hivatkozva, hogy a bankjegyek hamisak, ezért azokat lefoglalják, és megígérik, hogy az ellenértéket később postán kiküldik.
- Ne engedjen be senkit a lakásba – még akkor se, ha hivatalos szerv vagy vállalat képviselőjének mondja magát -, akinek személyazonosságáról nem győződött meg hitelt érdemlően! A kerületi kapitányság, vállalat, közmű szolgáltató felhívásával ellenőrizze le, hogy valóban azokkal van-e dolga, akiknek mondják magukat! Amennyiben társasházban lakik és valamilyen közmű probléma van, arról a gondnoknak mindenképpen tudnia kell.

- Ha mégis megtörtént a lopás, az elkövető által használt tárgyakat ne dobják ki, ne mossák el, mert ezek nagy segítséget jelentenek a későbbi nyomozásban!
- Fokozottan vigyázzanak, ha az utcán, aluljárókban kéregető személyeknek pénzt adnak!

6. Kórházi lopások elkerülésére mit tehetünk?

- Kórházban csak minimális értéket tartson magánál!
- Ékszereit, értékes óráját hagyja otthon!
- Mobil telefonját tartsa magánál, vagy elzárva!
- Táskáját, iratait, ne hagyja felügyelet nélkül, a betegszobában mindig tartózkodjon valaki!
- Amennyiben műtét- vagy hosszabb kezelés előtt áll, értékeit bízza a személyzetre, szobatársaira, vagy látogatójával küldje haza!

7. A telefonon, SMS-ben, e-mailben, interneten történő megkeresések káros következményeinek megelőzése érdekében mit tehetünk

- Ellenőrizzük az eladók/vásárlók profiljait, a felhasználói értékeléseket, és gyanakodjunk, ha a profilt csak nemrég hozták létre, vagy túl rövid idő alatt gyanúsán sok pozitív értékelést látunk.
- Keressünk rá a hirdetett termékek eredeti árára, ha ennél jelentősen alacsonyabb áron kínálják, legyünk gyanakvóak, mert az árucikk hamisítvány, lopott vagy hibás lehet.
- Óvakodjunk a nyereményjátékoktól, és ezen a címen soha ne adjuk ki személyes adatainkat, csakúgy, mint a bankkártyaadatainkat.
- Ne fogadjuk el feltétel nélkül, ha bank nevében telefonál valaki! A pénzügyintézetek tranzakciók lebonyolítására ugyanis nem ilyen módon keresik meg ügyfeleiket. Amennyiben ilyen telefonhívást kapunk, a beszélgetés elején kérdezzük meg, hogy a hívó kit keres, és ha nem tudja a hívott pontos nevét, akkor szakítsuk meg a hívást!
- Semmilyen programot ne telepítsünk, még a bank nevében telefonáló személy kérésére se! Személyes vagy banki adatot, ideértve a bankkártya-adatokat is, telefonon ne osszon meg senkivel! Ha valóban banki ügyintéző telefonál, ő ismeri a szükséges adatokat! Elektronikus banki ügyintézéséhez mindig használjuk a pénzügyintézet által üzemeltetett biztonságos mobil applikációt vagy webfelületet!

Pécs, 2024. 02. 13.